شنبه 31 ارديبهشت 1390 - 08:32

اقتصاد با چاشني امنيت سايبري

در جامعه اطلاعاتي نمي‌توان درهاي ورود و خروج اطلاعات را روي مردم بست و نمي‌توان اطلاعات را از كسي پنهان كرد؛ اما در عين حال داشتن امنيت الكترونيك كه مقدمه امنيت سايبر است...

جام جم آنلاين: در جامعه اطلاعاتي نمي‌توان درهاي ورود و خروج اطلاعات را روي مردم بست و نمي‌توان اطلاعات را از كسي پنهان كرد؛ اما در عين حال داشتن امنيت الكترونيك كه مقدمه امنيت سايبر است، لازمه و شالوده امنيت ملي هر كشور در عصر اطلاعات است.

اينترنت به عنوان يكي از اصلي‌ترين راه‌هاي مبادله اطلاعات در دنياي امروز سهم زيادي در اثرگذاري و اثرپذيري جوامع دارد و اقتصاد كشورها نيز به نسبت كاربري‌هاي مختلف وابسته به اين ابزار شده است.

طبق تعريف، امنيت اقتصادي اصلي‌ترين گزينه رشد داخلي يك سرمايه برون‌ريز است و سرمايه‌اي كه حتي در يك جا انباشته باشد؛ ولي امنيت براي آن مهيا نباشد، نمي‌تواند به مرحله برون‌ريزي رسيده و بهره خود را به صاحبانش بدهد. براي همين لازم است قدري در امنيت و پايداري ابزار تبادل اطلاعات، تفكر و تعمق كنيم تا ريشه برخي حركت‌هاي زيرساختي داخلي و خارجي را بهتر درك كنيم.

براي اين كار بايد به چند سوال پاسخ دهيم. ابتدا آن‌كه آيا اينترنت يك بستر مستقل است؟

اينترنت در پنتاگون (وزارت دفاع آمريكا) متولد شده است و از دل يك پروژه نظامي به نام آرپانت (ARPANET) بيرون آمد. هدف از ايجاد آرپانت آن بود تا خود را به شبكه‌هاي راديويي و ماهواره‌اي و همچنين به كامپيوترهاي ديگر متصل كند و كار پژوهش‌هاي مربوط به وزارت دفاع آمريكا را با سرعت و كيفيت بهتر به انجام برساند و نيز از اطلاعات آمريكا در مقابل تهديد روسيه محافظت كند. اينترنت تا سال 1983 كمتر از 500 رايانه ميزبان داشت و اين رايانه‌ها عمدتا نظامي بود؛ اما 4 سال بعد در سال 1987 اينترنت در صدها دانشگاه و آزمايشگاه پژوهشي، صاحب 28 هزار كامپيوتر ميزبان شد و بعد از خارج‌شدن از بعد يك پروژه علمي و نظامي تبديل به يك ابزار عمومي گرديده و امروز بيش از 2 ميليارد دستگاه ثابت و سيار به آن متصل هستند.

مدير اينترنت كيست؟

آيكان مخفف Internet Corporation for Assigned Names & Numbers است كه يك سازمان غيرانتفاعي بوده و وظايف بسيار حساسي را برعهده دارد از جمله مديريت مسيريابي اينترنتي، راهبري پروتكل اينترنت IP، تخصيص فضاي نام دامنه، تعيين پروتكل انتقال، مديريت سيستم دامنه‌هاي كشوري مانند ir و عمومي مانند com. و مديريت سرورهاي اصلي نام دامنه.

زيرساختي شامل 13 ابررايانه مادر قدرت اجرايي حكومت اين سازمان بر شبكه جهاني است كه اين مراكز داراي تقسيم‌بندي سنتي هستند و همچنان شكل قديمي شبكه را حفظ كرده‌اند، ۴ عدد از اين سرورها در كاليفرنيا و ۶ عدد در واشنگتن، يكي در استكهلم، يكي در لندن و يكي در توكيو قرار دارد.

نوع مديريت اين مركز بر اساس نظرات مختلفي است. هيات مديره آيكان تشكيل شده است از نمايندگان يا شهروندانی از كشورهای استراليا، برزيل، بلغارستان، كانادا، چين، فرانسه، آلمان، غنا، ژاپن، كنيا، كره جنوبي، مكزيك، هلند، پرتغال، سنگال، اسپانيا، انگلستان و ايالات متحده. رياست آن نيز برعهده نماينده آمريكاست كه توسط رياست جمهوري آمريكا منصوب مي‌شود. نماينده آمريكا درITU كه سازمان ارتباطات راه دور سازمان ملل است، مديريت اينترنت را به عنوان اختراعي آمريكايي حق كشورش مي‌داند و آن را براي مردم ديگر به عنوان حق قلمداد نمي‌كند.

پليس اينترنت كيست؟

اينترنت به عنوان اصلي‌ترين شاهراه سايبر داراي مخاطرات زيادي است و موارد تخلف زيادي در آن ممكن است روي دهد.

از جيب‌بري‌ها گرفته تا تروريسم و براي همين سازماني تحت عنوان سازمان همكاري بين‌المللي مبارزه با تروريسم فضاي سايبرInternational Multilateral Partnership Against Cyber Terrorism به وجود آمده است تا اولين بخش جامع در اين راه باشد. اين سازمان كه مقر آن در مالزي است با جمع‌آوري صاحبان صنايع و دولت‌ها در كنار كارشناسان امنيت مي‌كوشد مخاطرات

فضاي سايبر را به حداقل برساند.

اصول كاري اعضاي آن نيز عبارتند از: تحقيق و تضمين امنيت، آموزش مهارت، همكاري بين‌المللي و پاسخگويي بين‌المللي.

جهان سايبر تك‌قطبي است يا نه؟

چين، روسيه و آمريكا به عنوان 3 ابرقدرت همواره اصرار داشته‌اند تا شبكه ملي داده خود را ايجاد كنند و آن را با استانداردهاي مطلوب خود در اين جامعه گسترش دهند و اين كار را به دليل ضعف امنيت و كنترل‌ناپذيري اينترنت در عرصه‌هاي استراتژيك حياتي مي‌دانند. بسياري از كاربران تجاري روسيه و چين كه هر كدام اهرم‌هاي اقتصادي مهمي را در دست دارند، از سرويس‌هاي بين‌المللي استفاده مي‌كنند كه اين كار در حجم بالا مي‌تواند در مواقع بحران، مشكلات زيادي ايجاد نموده و اقتصاد كشورها را با مشكل مواجه كند كه در نتيجه امنيت ملي آنها تهديد خواهد شد. براي همين كشورهايي كه از يكجانبه‌گرايي آمريكا نگرانند خواه‌ناخواه بايد براي سيستم‌هاي استراتژيك (و نه عمومي) چاره‌اي داخلي بينديشند.

نكته: در طرح شبكه ملي اطلاعات قرار است شبكه‌هاي مختلفي مانند شبكه ملي مدارس، بانكداري الكترونيكي، كنترل ترافيك، دانشگاه‌ها، بيمارستان‌ها و نمونه‌هاي ديگري از اين دست درايران به هم متصل شوند
ناگفته نماند روسيه و چين نيز هنوز موفق به راه‌اندازي شبكه‌هاي سراسري داخلي براي تبادل ديتا نشده‌اند و از طرفي چيني‌ها مشاور اصلي شبكه‌هاي ارتباطي در آسيا و آفريقا هستند.

در اين ميان بايد پرسيد براي تجارت داخلي و تبادلات اطلاعاتي كه بر بستر شبكه‌هاي اطلاعاتي هستند چه راهي انديشيده شده است تا خدمات با قيمت كم و كيفيت بالا به همه شهروندان برسد؟ پاسخ كوتاه است: شبكه ملي ديتا.

شبكه ملي ديتا چيست؟

در طرح شبكه ملي اطلاعات، قرار است شبكه‌هاي مختلفي مانند شبكه ملي مدارس، شبكه ملي بانكداري الكترونيكي، شبكه ملي كنترل ترافيك، شبكه ملي دانشگاه‌ها، شبكه ملي بيمارستان‌ها و درمانگاه‌ها، شبكه ملي سازمان‌ها و اداره‌ها، شبكه علمي كشور، شبكه ملي بازرگاني و نمونه‌هاي ديگري از اين دست به هم متصل شده و به صورت يكپارچه خدمات دولت الكترونيكي را به مردم ايران ارائه كنند.

قائم مقام وزير ارتباطات در اين خصوص گفته است: وجود چنين شبكه‌اي علاوه بر تضمين دسترسي امن و پايدار به سرويس‌هاي ملي، كاربران را از پهناي باند بسيار بالايي براي ارتباط و انتقال اطلاعات بهره‌مند خواهد كرد؛ چراكه بستر اجراي اين طرح، شبكه ملي فيبر نوري ايران است كه توسط شركت ارتباطات زيرساخت توسعه داده شده و در پايان سال ۸۹ به بيش از ۱۵۵ هزار كيلومتر در سراسر كشور گسترش يافته است.

طبق گفته دكتر اخوان بهابادي، سرعت انتقال اطلاعات در شبكه ملي بين ۱۲ تا ۲۰ مگابيت بر ثانيه خواهد بود كه اين سرعت براي راه‌اندازي بسياري از سرويس‌ها و تكنولوژي‌هاي پهن‌باند همانند IPTV، ويدئو كنفرانس، بازي آنلاين و مشاهده فيلم با كيفيت HD به صورت آنلاين، VOIP (صوت روي شبكه) و خدمات ارتباطي ديگر كافي و قرار است به طور حتم اين سرعت به عموم مردم عرضه شود.

تاريخچه اين شبكه داخلي ديتا به حدود 6 سال قبل بازمي‌گردد؛ يعني به سال 84 كه با افزايش بهره‌برداري از سرويس‌هاي ارتباطي و آغاز نسل نويني از خدمات اينترنتي و اينترانتي، كشور با رشد استفاده از پهناي باند خارجي مواجه گرديد و ترافيك زيادي در بخش ديتاي خارجي و داخلي كشور ايجاد شد. با ايجاد اين نياز در جامعه و شروع به كار سيستم‌هاي رايانه‌اي دستگاه‌هاي دولتي و دستگاه‌هاي تابعه كه اطلاعات خود را از طريق شبكه جهاني مبادله مي‌كردند، مديران وزارت ارتباطات تصميم به اجراي طرح بزرگي براي ساماندهي شبكه زيرساخت ديتاي كشور گرفتند.

در نهايت و با ابلاغ دستور بررسي‌هايي كه در وزارت ارتباطات انجام شد و نتيجه بررسي‌ها و مطالعات به اين مطلب ختم شد كه براي ايجاد زيرساخت مورد نياز كشور اجراي پروژه‌اي تحت عنوان پروژه ارتقا و گسترش لايه‌هاي شبكه ملي در دستور كار قرار گيرد. با وجود آن‌كه از همان سال با برگزاري مناقصه مقدمات اجراي آن آغاز شد؛ اما هنوز اين شبكه به بهره‌برداري نرسيده است.

شبكه‌هاي مذكور در بررسي وزارت ارتباطات به لايه‌هاي يك شبكه ملي اشاره دارد كه براي داشتن گردش اطلاعات داخلي به آن نياز داريم.

موفقيت معلق مانده است

طرح‌هاي زيادي براي اجراي بسترهاي اينترنت در كشور ارائه شده است كه آخرين مصوبه آن توسط هيات دولت براي اتصال فيبر نوري به خانه‌ها FTTH بوده است؛ اما برخي از كارشناسان اين مصوبه و هزينه‌هاي آن را غيرواقعي مي‌دانند.

در مصوبه دولت آمده است اين طرح براي پوشش‌دهي 50 درصد خانواده‌ها اجرا شود؛ اما كشورهايي مانند استراليا و آمريكا نيز در بهرين حالت، ميزان 5 درصد را براي پوشش‌دهي فيبر نوري خانگي تعيين كرده‌اند.

محمدرضا رضايي‌نژاد، مديرعامل گروه پيشگامان كوير يزد كه قرار بود مجري اين طرح باشد، در مورد آخرين وضعيت اجراي اين قرارداد گفته است: اجراي پروژه اتصال فيبرنوري منازل كه پيشتر از سوي شركت تكتا به گروه پيشگامان كوير يزد سپرده شده بود، هم‌اكنون متوقف شده است؛ چراكه كليات پروژه و كارفرماي آن تغيير پيدا كرده است.

وي با بيان اين‌كه گروه پيشگامان كوير يزد براي اين پروژه قراردادي با شركت تكتا امضا كرده و حتي طرح و ضمانت‌نامه نيز ارائه داده است، ادامه داد: هم‌اكنون كليات اين پروژه و متولي آن تغيير يافته و قرار است يك شركت تعاوني متشكل از شهرداري و شركت ارتباطات زيرساخت و چند شركت ديگر تشكيل و اين پروژه را عملياتي كنند.

در نهايت آن‌كه پروژه‌هاي ديتاي كشوري بايد سريع‌تر به عرصه خدمت برسند تا مردم نيز بتوانند در اين زمينه آموزش ببينند و از طرفي محتوا براي تبادل در اين شبكه‌ها توليد شود كه اگر اين مراحل درست انجام نشود، كشور با مشكل اساسي و هزينه‌هاي بربادرفته بيشتري روبه‌رو خواهد بود.

سعيد نوري‌آزاد / جام‌جم